

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

Засгийн газрын IV байр, Бага тойруу 3,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас: 26 04 37, Факс: (976-51) 26 42 30,
Цахим шуудан: info@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.02.25 № 07/800
танай _____-ны № _____-т

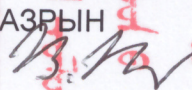
Аудитын тайлан хүргүүлэх тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу төсвийн шууд захирагчийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан, гэрчилгээг хүргүүлж байна.

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг арилгах арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ." гэж заасны дагуу Үндэсний аудитын газарт ирүүлж, биелэлтийг ханган ажиллахыг зөвлөж байна.

Аудитаар тогтоосон төлбөрийн акт, хүргүүлсэн албан шаардлага, өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь биелүүлээгүй бол Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1-д "Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно", 42.2-т "Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан, энэ хуулийн 20.5-д заасан төлөвлөгөөг ирүүлээгүй нь тухайн албан хаагчийг ажлаас халах сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно" гэж тус тус заасныг анхаарч ажиллана уу.

Хавсралт ³⁵ хуудастай.

САНХҮҮ, НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.НАРАНЧИМЭГ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

Засгийн газрын IV байр, Бага тойруу 3,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас: 26 04 37, Факс: (976-51) 26 42 30,
Цахим шуудан: info@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.02.25 № 07/764
танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Ашигт малтмал, газрын тосны газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт тайлбарласан зүйлсийн үр нөлөөг эс тооцвол 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тайлант жилийн эцсээрх тэдгээрийн санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу бүхий л материаллаг байдлын үүднээс үнэн зөв толилуулсан байна.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу хараат бусаар гүйцэтгэж, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 5,770,637.5 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд шинж чанарын хувьд материаллаг, дангаараа буюу нийт дүнгээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөөтэй боловч өргөн тархаагүй байна. Тухайлбал:

- Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний дагуу бүрдүүлж, зарцуулж буй сургалтын урамшууллын хөрөнгийн зарцуулалтад дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй, үр дүнг үнэлж дүгнээгүй 2021-2024 онд 5,293,024.4 мянган төгрөгийг зарцуулсан;
- Улсын төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой ажил гүйлгээний анхан шатны бүртгэл хөтлөлт, холбогдох мэргэжилтнүүдийн тухайн жилийн улсын төсвийн орлогын ногдуулалт, төлөлт, тооцооны үлдэгдлийг баталгаажуулах үйл ажиллагаанд удирдлагаас тавих хяналт сул, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаатай уялдаагүй;
- Газрын тосны мэргэжлийн чиглэлээр суралцаж буй оюутнуудад нээлттэй сонгон шалгаруулалтгүй, сургалтын явцад хяналт хэрэгжүүлэлгүйгээр нийт 263,059.7 мянган төгрөгийн төлбөрийг төлсөн зэрэг зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, 16.5.6, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1, Нягтлан бодох

бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 13 дугаар зүйлийн 13.3, 13.4 дэх заалтуудтай нийцээгүй бөгөөд санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх, иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Төрөөс геологийн судалгааны ажлыг эрчимжүүлж орд болохуйц хэтийн төлөвтэй газруудыг нээн илрүүлэх, эрдэс баялгийн нөөцийг нэмэгдүүлж, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг татах бодлогын хүрээнд 2023-2024 онд Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн ашигт малтмалын хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан хэлэлцэх 12 удаагийн хуралдаанаар 104 тайлан хэлэлцэж, элс хайрга, алт, нүүрс, жонш зэрэг голлох ашигт малтмалын 89 ордын нөөцийг Улсын нөөцийн нэгдсэн бүртгэлд бүртгэж, хүлээн авсан байна.

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олголтыг цахимжуулж, тусгай зөвшөөрлийн тоог нэмэгдүүлэн хөрөнгө оруулалтыг татах боломжийг бүрдүүлэх зорилтын хүрээнд сонгон шалгаруулалтыг 100 хувь цахимаар зохион байгуулж, 196490 гектар бүхий 75 талбайг ялгаж, tender.gov.mn цахим системд ирүүлсэн 357 саналыг нээж, журмын шаардлагыг хангасан 109 оролцогчдын техникийн саналыг үнэлж, Кадастрын хэлтсийн даргын шийдвэрээр 117478 гектар бүхий хайгуулын 62 тусгай зөвшөөрлийг шинээр олгосон байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт улсын төсөвт төвлөрүүлэх болон үйл ажиллагааны орлогыг мөнгөн сууриар бүртгэхээр тусгасан, сургалтын урамшууллын хөрөнгийг хянаж бүртгэх талаар тусгаагүй зэрэг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандарттай нийцэхгүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Улаанбаатар хотын агаарыг бохирдлыг бууруулах, экологийн цэвэр түлшний эх үүсвэр болох чиглэлийн хүрээнд Улаанбаатар хоттой ойр Төв XXXVI талбайд 2024 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр Австралийн UGS компанитай бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байгуулсан байна.

Дорнод аймгийн Матад сум дахь Петро Матад компанийн газрын тосны Матад-XX талбайн Цэн тогоруу ордын нэгдүгээр цооногийг 2024 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдөр олборлолтод шилжүүлж үйл ажиллагаагаа эхлүүлсэн бөгөөд тус ордын гадаргуугийн байгууламжийн угсралтын ажил, шингэн хагалбар болон олборлолтын туршилтын ажлууд хийгдсэнээр хоногт 200 баррель газрын тос олборлохоор төлөвлөж байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮ, НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

